Матица српска
1826

МАТИЦА СРПСКА
Одељење за ликовне уметности

Главни и одговорни уредник
др Владимир Симић

Уредници
проф. др Лидија Мереник
проф. др Александар Кадијевић

Ова публикација штампана је према одлуци
Управног одбора Матице српске
донетој 4. јуна 2018. године

Програмски и организациони одбор скупа

Др Владимир Симић
Универзитет у Београду, Филозофски факултет
Секретар Одељења за ликовне уметности Матице српске

Др Александар Кадијевић
Универзитет у Београду, Филозофски факултет

Др Лидија Мереник
Универзитет у Београду, Филозофски факултет

Др Симона Чупић
Универзитет у Београду, Филозофски факултет

Владимир Митровић, виши кустос
Музеј савремене уметности Војводине, Нови Сад

Др Тијана Палковљевић Бугарски
Галерија Матице српске, Нови Сад

Донка Станчић, саветник
Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада

Марта Тишма, секретар уредништва
Стручни сарадник Одељења за ликовне уметности Матице српске

Корице: фотографија портрета Ивана и Ђорђа Табаковића

Штампање ове публикације омогућио је
Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и
односе са верским заједницама

ИВАН И ЂОРЂЕ ТАБАКОВИЋ

ГРАДИТЕЉИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ XX ВЕКА

Зборник радова са научног скупа
одржаног 7. новембра 2017. године у Матици српској

Матица српска, Нови Сад
2018

САДРЖАЈ

Предговор

Др ВЛАДИМИР СИМИЋ 7

Уводна обраћања

Др ЛИДИЈА МЕРЕНИК
Тематизација сећања 9

ВЛАДИМИР МИТРОВИЋ
Архитекта Ђорђе Табаковић (1897–1971): живот и дело 17

ИВАН ТАБАКОВИЋ (1898–1977)

Институционална меморија

Др ТИЈАНА ПАЛКОВЉЕВИЋ БУГАРСКИ
Иван Табаковић и Галерија Матице српске 27

ЈЕЛЕНА МЕЖИНСКИ МИЛОВАНОВИЋ
Иван Табаковић и Галерија Српске академије наука и уметности 45

Тражења

Мр ЖАКЛИНА РАТКОВИЋ
Конструкција идентитета: Радови на папиру Ивана Табаковића међуратног раздобља (на примерима из Збирке МСУ и Легата Ратиславе Табаковић) . . . 73

МАРИЈАНА В. ВАШЧИЋ
Група „Земља” и утицај њене идеологије на сликарство Ивана Табаковића . . . 91

МИЛЕНА ВРБАШКИ
Ослобађање генија, субјективно о објективном. Иван Табаковић, алхемичар уметности 103

Др ДРАГАН Д. ЧИХОРИЋ
Иван Табаковић: *Портрет М. Т.* (1923). Питања стила и педагогије. 123

Др АНА БОГДАНОВИЋ
Иван Табаковић и Удружење умјетника „Земља” – прилог разумевању
једног сложеног односа 139

Посебности

Мр БОЈАНА В. ПОПОВИЋ
Керамички панои са националним темама Ивана Табаковића из 1937. године . . 151

Др ВЕСНА КРУЉАЦ
Мотив сенке у сликама Ивана Табаковића 171

Др МИЛАН ПОПАДИЋ
Иван Табаковић и визија Галерије Српске академије наука и уметности
(1967–1977) 187

ЂОРЂЕ ТАБАКОВИЋ (1897–1971)

Градитељско дело

Др ВЛАДАНА ПУТНИК ПРИЦА и др АЛЕКСАНДАР КАДИЈЕВИЋ
Табаковићи и породице архитеката у Србији 199

Др ВАЛЕНТИНА ВУКОВИЋ
Архитектура породичних кућа Ђорђа Табаковића 209

Валоризације и закључци

БОЈАН КОЈИЧИЋ и ВЕСНА КАРАВИДА
Пројектантски опус архитекте Ђорђа (Ђурице) Табаковића у Зрењанину 227

Др ДАРКО ПОЛИЋ
Урбанистичка заштита објеката Ђорђа Табаковића у Новом Саду 249

ЈАСМИНА ЈАКШИЋ СУБИЋ
Пола века од ретроспективне изложбе Ђорђа Табаковића у Новом Саду 263

МИЛАН ПОЗНАНОВИЋ
Табаковић – стримлајн модерне а не модернизам 281

ИМЕНСКИ РЕГИСТАР 295

Јелена Межински Миловановић
Галерија Српске академије наука и уметности, Београд*

UDC 75.071.1:929 Tabaković I.
061.22:7(497.11 Beograd)

ИВАН ТАБАКОВИЋ И ГАЛЕРИЈА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

САЖЕТАК: Текст представља Ивана Табаковића као једног од оснивача Галерије САНУ крајем седме деценије XX века, који својим ангажовањем значајно доприноси деловању Одељења ликовне и музичке уметности САНУ чији је дописни члан био од 1965. и редовни од 1972. године. Активан у дефинисању изложбеног програма Академијине Галерије, непосредно укључен у рад на издањима каталога и поставкама изложби, И. Табаковић је, крајем седамдесетих година, наменивши својих седам слика Уметничкој збирци САНУ, иницирао оснивање Фонда „Иван Табаковић" из кога ће се наредних деценија, али после уметникове смрти, додељивати награде заслужним ауторима дела високих уметничких домета у сферама истраживања у којима је деловао сам И. Табаковић. Уметничка збирка САНУ чува и серију радова И. Табаковића коју чине плански откупљене, али и поклоњене слике и нацрти за предмете из области примењене уметности, док документациони центар Галерије располаже обимном документацијом везаном за овог уметника.

Кључне речи: Иван Табаковић, Српска академија наука и уметности, Галерија САНУ, сликарство, примењена уметност, Ђорђе Табаковић.

Мировања нема[1]

Однос Ивана Табаковића са Галеријом Српске академије наука и уметности је у непосредној вези са његовим чланством и активностима у Академији, првенствено у Одељењу ликовне и музичке уметности САНУ, а све у време оснивања Академијине Галерије, када уметнику пристижу заслужена друштвена признања,

* jelena.mezinski@sanu.ac.rs

[1] Из Табаковићевог „манифеста" који прати уметников Циклус *Извори ликовної истраживања – Анализа и фото документација* излаган 1955. на београдској изложби *Порекло и облици ликовної изражавања* (Харашић 1981: 144–145; Мереник 2004: 99, 198–201).

а он и даље много ради на пољу уметности и излаже у земљи и свету. Неодвојива целина у оквиру ове теме је заступљеност Табаковића у Уметничкој збирци САНУ, о којој бригу води Галерија САНУ, на шта се надовезује питање оснивања Фонда са уметниковим именом при Академији.

* * *

За дописног члана САНУ Иван Табаковић је изабран 16. децембра 1965. (САНУ 1970: 26; 1971: 24). Тада су сликари и вајари чланови Академије, односно Одељења у које је Табаковић примљен, били Мило Милуновић, Петар Лубарда, Ристо Стијовић, Марко Челебоновић, Недељко Гвозденовић, Бора Стевановић, Стојан Аралица, Антун Аугустинчић, Божидар Јакац, Марино Тартаља, Александар Дероко. За свог редовног члана Академија га бира 27. априла 1972. (Сл. 1) (САНУ 1975: 29, 122–123, 420, 427, 430).

То је било време када је САНУ имала солидну финансијску подршку државе, била је у прилици да предузме одређене грађевинске радове, да планира редовне

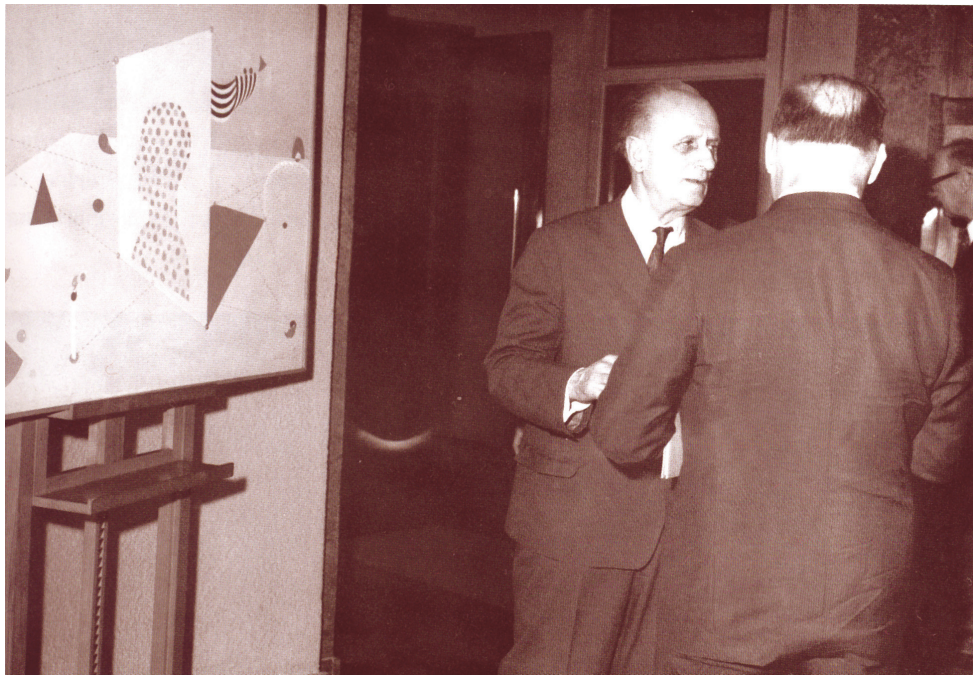

Сл. 1. Поводом свечаног скупа новоизабраних академика пред Свечаном салом САНУ Табаковић је изложио своје слике *Сликарска лабораторија* и *Лутајуће сенке* из 1968.[2]

[2] Све илустрације су преузете из Документације Галерије САНУ.

откупе уметничких дела, па тако и отпочне активности на оснивању своје Галерије. Како се Табаковићев радни век педагога на београдској Академији примењених уметности ближио крају (Мереник 2004: 99), уметник је био у могућности да се, прихвативши звање академика, снажно друштвено и уметнички ангажује на овом пројекту.

У САНУ Табаковић је прво прихватио низ редовних задужења и обавеза, учествовао је на скуповима Председништва – као његов члан којег је изабрала Скупштина, био је представник свог Одељења у Управном одбору Фонда за научна истраживања (Табаковић 1973: 18. новембар; 1976: 25. фебруар; САНУ 1975: 150, 410; 1976: 107; 1976а: 114; 1976б: 122; 1977: 142), члан је Стручног савета Библиотеке САНУ (САНУ 1970: 227, 265, 489), комисије за проучавање рада архива САНУ (Табаковић 1973: 27. март и 9. април; САНУ 1976: 199; 1976а: 112). Интересовао се за многа питања и ангажовао се на њиховом решавању, као што је то било подизања нове зграде САНУ (САНУ 1975: 147), израда монографије САНУ (САНУ 1970: 247), плакете САНУ (САНУ 1976: 179, 196, 197), јубиларних честитки, до Академијиних института (САНУ 1976: 134, 137) и њених издања (САНУ 1971а: 278, 554; 1976: 178). Делегиран је за републичку Комисију за уметничке школе (САНУ 1975: 149, 184, 383), бавио се заштитом споменика културе[3] (САНУ 1972: 218; Табаковић 1973: 27. март; 1976: 19. фебруар), чак је био и члан Међуакадемијског одбора за астронаутику (Табаковић 1973: 7. март, 11. новембар; 1969–1975: 25. април, стр. 73; 1976: 12. април, 17. мај; САНУ 1975: 384; 1976: 146, 210, 211; 1977: 141; *Jugoslovensko aerokosmonautičko društvo* 1977; Мереник 2004: 101), док му је Академија пружала финансијску потпору за учешће на скупштинама Међународне академије за керамику (A. I. C.) из Женеве, чији је био члан савета и један од потпредседника (САНУ 1971: 190, 273, 370, 427; 1971а: 222–223, 276, 475; 1972: 217, 224–225, 334, 446, 460; 1972а: 150, 372, 470; 1973: 159, 363, 447; 1975: 384, 386, 445, 505; 1976: 206, 208).

Табаковић је редовно учествовао и на скуповима Одељења ликовне и музичке уметности (Табаковић 1969–1975: 24. новембар 1971, стр. 32; 1973: 18. новембар; 1976: 2. март; САНУ 1971, 184–193; 1971а: 222–227; 1972: 215–222; 1972а: 365–373; 1973: 303–305, 307; 1975: 379, 381–386), подносио је годишње извештаје о свом раду (Табаковић 1969–1975: 24. новембра 1974, стр. 81; САНУ 1972: 447; 1975: 386), писао је многе реферате за пријем нових чланова (САНУ 1971: 189; 1972: 224), а од 1973. је био заменик секретара Одељења ликовне и музичке уметности (САНУ 1976: 444; 1978, 148).

Док се Одељење залагало за израду монографија за своје чланове, па тако и за књигу о Табаковићу (Табаковић 1964: 99; САНУ 1971: 187; 1972: 216; 1972а: 116;

[3] На пример, заложио се да се Конак кнегиње Љубице не трансформише у пословни простор, него да буде музеј, ангажовао се на заштити Милошевог конака итд. (Табаковић 1976: 19. фебруар).

1973: 470; 1975: 616; 1976: 118, 469; 1978: 151), он од 1972. руководи пројектом *Изучавање савременої ликовної сшваралашшва* (Табаковић 1973: 11. октобар, стр. 63; САНУ 1975: 384; 1976: 470). Одељење га често делегира као представника на свечаним скуповима (САНУ 1971: 190, 300, 348) и као сарадника са другим институцијама, од УНЕСКО-а (САНУ 1972: 219–220) и Скупштине републичке заједнице културе (САНУ 1972а, 132; Табаковић 1973: 21. новембар), до чланства у саветима Народног музеја у Београду (САНУ 1971а: 225, 238), Музеја савремене уметности у Београду (САНУ 1972а: 136), Галерије савремене уметности у Нишу (САНУ 1972: 142, 217, 373; 1975: 385) итд.

* * *

Одељење ликовне и музичке уметности марта 1966, уз друге чланове, бира и Табаковића да се са Извршним одбором договара о оснивању „ликовне галерије" САНУ (САНУ 1970: 215). У јуну Табаковић представља Одељењу своје предлоге адаптације и функционисања „галерије у приземљу Академијине палате" (Сл. 2) (САНУ 1970: 216, 278; 1971: 192). Са Гвозденовићем, Аралицом, Стијовићем, из Одељења, али и Лазаром Трифуновићем и Миодрагом Б. Протићем, и уз друге чланове, Табаковић 1967. улази у новоосновани Уметнички савет Галерије САНУ

Сл. 2. Ентеријер Галерије САНУ после преуређења локала у приземљу Академијине палате у изложбени простор, крај седме деценије XX века

и одмах се укључује у планирање њеног рада, остајући активан у овом телу до краја живота (САНУ 1971: 190, 212, 299; 1971а: 227, 253, 502–503; 1972: 610–611; 1973: 596; 1975: 410; 1976: 611; 1976а: 112, 122–123; 1976б: 128; 1977: 151; 1978: 180–181; Табаковић 1973: 22. новембар; 1976: 6. јануар, 11. фебруар).

Убрзо по отварању Галерије у пролеће 1968, са Гвозденовићем, Табаковић се директно ангажује на организовању и конципирању изложби, и на избору изложбеног материјала (САНУ 1971а: 23, 223, 502; 1973: 596). Примећено је да су 1970. „академик Недељко Гвозденовић и дописни члан Иван Табаковић редовни учесници на конференцијама за штампу, при постављању изложбеног материјала или ликовних решења опреме публикација" (САНУ 1972: 690–691), 1972. је констатовано да је Табаковићево учешће „у многоме допринело да изложбе имају квалитетнији и атрактивнији изглед" (Сл. 3) (САНУ 1975: 654).

Сл. 3. Пред отварање изложбе „Вук Стефановић Караџић човек и дело", Табаковић са Недељком Гвозденовићем и кустосом Оливером Миљковић, април 1972.

У јулу 1969. говорио је на отварању изложбе „Фреске средњовековне Србије",[4] у марту 1970. отворио је изложбу „Карађорђе у драми и позоришту" (САНУ 1972а:

[4] Изложба је трајала до септембра 1969. Изложба „Фреске средњовековне Србије". Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, фотографије инв. бр. I/2902-11, I/2902-5, I/2902-2.

695). У време припреме изложбе Ивана Радовића, Табаковић 1971. у својој бележници записује податке о колекционару који има радове овог уметника (Табаковић 1969–1975: 27). Вероватно и као члан Савета Библиотеке, уз подршку Архива, Библиотеке и Галерије, дао је велики допринос ликовном обликовању поставке „130 година Библиотеке САНУ" (САНУ 1975: 630, 642), залагао се да на време отпочне рад на припреми обележавања стогодишњице увођења метарског система поставком „Мере на тлу Србије кроз векове" у Галерији САНУ (Табаковић 1973: 10. април, 12. септембар, 19. новембар; САНУ 1976: 133–134). Радио је на разменама изложби са иностранством, као и на многим другим пројектима (Табаковић 1969–1975: 16. фебруар, 26. март, 25. април, 29. јул 1974, стр. 68, 71, 73, 76; 6, 13. и 25. март 1975, стр. 85–86).

Сл. 4. Табаковић на отварању изложбе „Народно ликовно изражавање у Србији", септембар 1970.

Табаковић је са Бранисавом Којићем, Недељком Гвозденовићем и осталима био члан организационог одбора изложбе „Народно ликовно изражавање у Србији" одржане 1970. (САНУ 1972а: 173), дајући посебан допринос каталогу ове изложбе[5] (Сл. 4).

У духу традиције удружења „Земља" Табаковић се читавог живота интересовао за рад самоуких мајстора (Трнавски 1965; Lakićević 1966; Kalezić 1977: 13; Милосављевић 1978: 509; Новосел 1978; Мереник 2004: 57, 101). Разликујући изворно стваралаштво од митова (Вучковић 1977) и народну уметност од грубе, комерцијализоване, манипулисане, експлоатисане „наиве", како је уочио М. Б. Протић (2007: 844), Табаковић није прихватао пежоративни призвук у појму *наивна уметност* тврдећи да је народно стваралаштво и те како допринело развоју наше материјалне и духовне егзистенције (Брајовић 1975). Веровао је да уметност треба да

[5] У импресуму каталога изложбе наводи се да је одговорни уредник Недељко Гвозденовић, аутор уводног текста је Слободан Зечевић (Петровић, Драшкић и др. 1970).

„васпита и подигне" народ (Protić 1977: 16) и то је реализовао у изложби народног стваралаштва у Галерији САНУ[6] коју је и отворио свечаним говором 16. септембра 1970. (Табаковић 1970), а на пролеће следеће године путовао је у Рим поводом изложбе српске наивне уметности (Табаковић 1969–1975: 32; Мереник 2004: 101) (Сл. 5).

Сл. 5. Детаљ поставке изложбе „Народно ликовно изражавање у Србији", септембар–октобар 1970.

Није случајно да се Табаковић, као син архитекте и брат архитекте, заинтересован за очување културног наслеђа, ангажовао и у Почасном одбору за приређивање изложбе „Кнез Михаилова улица – заштита наслеђа, уређење простора",[7] којом је обележена тридесета годишњица заштите споменика културе у социјалистичкој Југославији (Сл. 6. и 7). У Документацији Галерије САНУ чувају се скице

[6] У Табаковићевим адресарима/бележницама за 1964, и касније до 1971, налазимо адресе и податке о наивним уметницима, о уметницима из Ковачице, податке о књизи о руском лубоку, имена колекционара народне грнчарије итд. (Табаковић 1964: 18, 74).

[7] У Одбору је био са Недељком Гвозденовићем, Александром Дероком, Миланом Зечевићем, Радомиром Лукићем, Павлом Савићем, Јованом Секулићем, Станиславом Живковићем, Светиславом Вученовићем, Нађом Куртовић, Горданом Харашић и Оливером Миљковић (Секулић, Шкаламера и др. 1975: импресум).

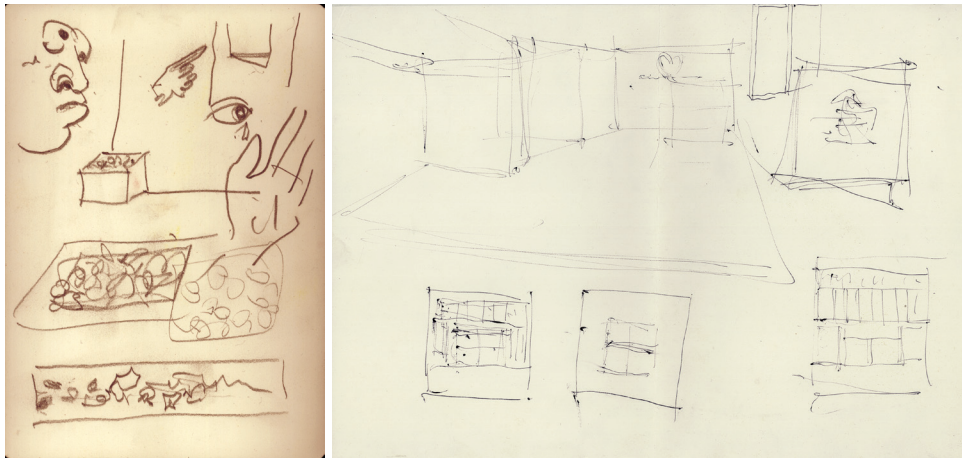

Сл. 6. и 7. Иван Табаковић, Скице изгледа изложбе „Кнез Михаилова улица – заштита наслеђа, уређење простора" у Галерији САНУ, октобар–децембар 1975.

изгледа ове изложбе које је радио сам Табаковић (Табаковић 1975). Тако је и он дао свој прилог теми која је седамдесетих била актуелна и еволуирала је у преуређење у оквиру кога је почетком осамдесетих и Галерија САНУ, нажалост већ после смрти Табаковића, коначно добила свој данашњи изглед и величину у склопу заштићене градске пешачке зоне у срцу Београда (САНУ 1976б: 129; Поповић 2013).

О несумњивој личној везаности Табаковића за изложбене пројекте у Галерији САНУ сведочи његов кратак и конвенционалан говор[8] на отварању изложбе мајстора сатире, политичке критике, дадаистичке фотомонтаже Џона Хартфилда (John Heartfield) у Галерији САНУ у јануару 1976, али и скица Табаковићевог Хитлеровог портрета повезаног са 27. мартом, као уметников ликовни дијалог са многим Хартфилдовим фото-колажима Хитлеровог лика (Сл. 8. и 9). Ова Табаковићева виньета на маргини руком писаног говора (Табаковић 1976–1977: 2, 5), уз Табаковићеве колаже *Свемрзитељ*, 1968; *Хитлер*, 1973; *Окупатор*, 1975. итд., допуњава добро познате и детаљно проучаване паралеле младалачког Табаковићевог опуса са Георгом Гросом, Хансом Хофманом и шире – немачким експресионизмом и међуратном социјалном тематиком (Васић 1977; Мереник 2004: 17–19, 31, 49, 51).

Последњи пројекат изложбе, на коме се до маја 1976. ангажовао Табаковић у Галерији САНУ, била је поставка о Јосифу Панчићу.[9]

[8] Говор Ивана Табаковића на отварању изложбе „Џон Хартфилд (John Heartfield)", јануар–фебруар 1976, инв. бр. I/2910/1–2; Бележница и адресар И. Табаковића за 1976. и 1977. годину, инв. бр. 5022, стр. 2, 5.

[9] Сарађивао је са Петром Стевановићем, Горданом Харашић и другима (Белић, Глишић и др. 1975: импресум; Табаковић 1976: 13. фебруар, 26. април, 5. и 14. мај).

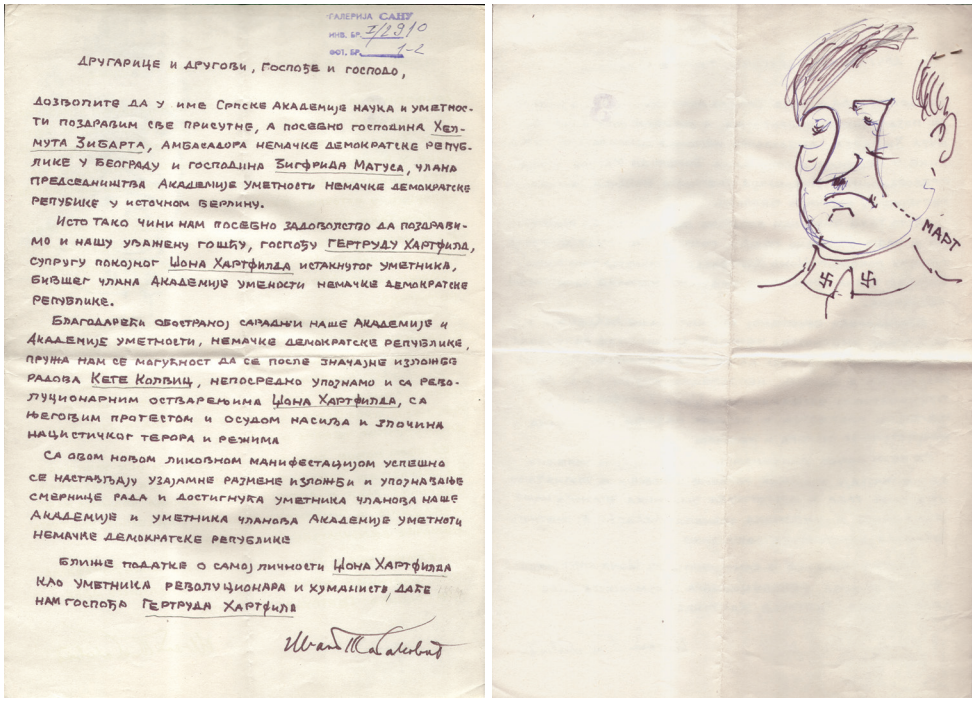

Сл. 8. и 9. Говор Ивана Табаковића на отварању изложбе „Џон Хартфилд" одржан у Галерији САНУ јануара 1976. са Хитлеровим портретом као вињетом

* * *

Осим на изложбену делатност Галерије, Табаковић је утицао и на друге области рада новоформиране Галерије САНУ. Током 1973. поклонио јој је знатан број чланака и написа о ликовној уметности из старије штампе, а 1975. је својим прилогом обогатио и Библиотеку Галерије САНУ (САНУ 1976: 609–610; 1976: 129).

У време интензивног ангажовања Ивана Табаковића на реализацији изложби у Галерији САНУ, Одељење ликовне и музичке уметности коначно дефинише и идеју о формирању Документационог центра реализованог 1969. у оквиру Документације Галерије САНУ, кроз сегменте о изложбама у Галерији и о ликовним уметницима академицима (САНУ 1972: 616–617). Тако се данас у овом фонду, уз многе снимке и репродукције Табаковићевих радова, чувају његова лична документа, преписка, оригинали и фотокопије дневника, бележница, личне фотографије (Сл. 10), позивнице, али и скицен блокови са оригиналима његових радова, његови текстови, пројекти и планови његових изложби и изложби Галерије САНУ (Сл. 11), као и Табаковићев сликарски материјал, исечци припремљени за израду колажа, један од штафелаја које је користио итд. (Сл. 12).

Сл. 10. Иван Табаковић у дворишту куће зета Петра Ристића на Сењаку коју је пројектовао Иванов брат, архитекта Ђорђе Табаковић (податак: „Из грађевинског одељка Техничке дирекције Градског поглаварства Града Београда, ГОБр, службено од 8. августа 1939.”)

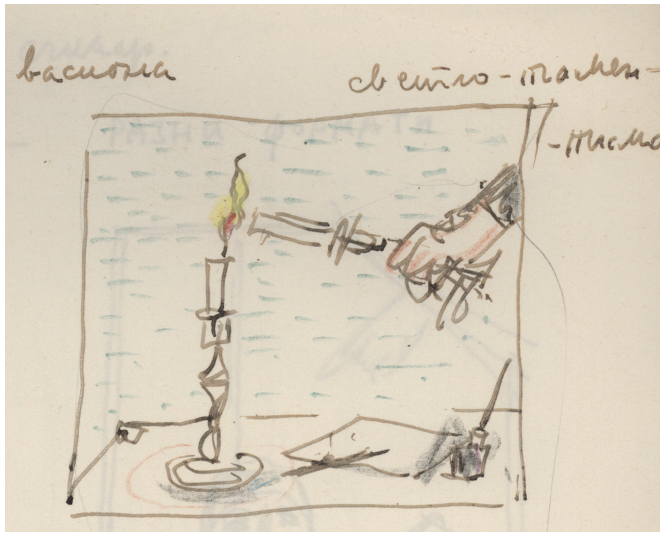

Сл. 11. Из свеске скица *Осећања, мисли, пројекти* (Табаковић. инв. бр. 5031: 4)

Сл. 12. Штафелај Ивана Табаковића у Галерији САНУ

Не презајући ни од решавања административних и техничких проблема функционисања Галерије,[10] неуморни Табаковић само две године по њеном оснивању закључује да: „Галерија Академије, коју је ... већ посетило 300.000 лица, и која је стекла велики углед на основу свог рада, заслужује да се предвиди њено проширење на рачун суседних просторија" (САНУ 1972а: 370–371), иницирајући тако замашно презиђивање и дефинисање Галерије у данашњим габаритима (1979–1982), које, нажалост, није дочекао.

* * *

Паралелно са формирањем Галерије САНУ, Одељење ликовне и музичке уметности је активно учествовало у дефинисању Уметничке збирке САНУ која чува уметничка дела прикупљана од оснивања Академије. Тако се од краја 1969, на директну иницијативу Љубице Сокић, али и уз сталну подршку Ивана Табаковића, приступило пописивању свих уметничких дела у колекцији према музеолошким принципима. Сам Табаковић је неколико пута био члан откупних комисија за поједине уметничке предмете и фотографије, а размишљао је и о варијанти сталне поставке из фонда Уметничке збирке, предлажући да се адекватно изложе портрети чланова САНУ (САНУ 1971а: 270, 291, 345; 1972: 223; 1972а: 190; 1976: 167).

На изложби „Српски уметници академици (темпера, пастел, акварел, графика, цртеж)", Табаковић се 1975. појавио као излагач у Галерији САНУ (Сл. 13),

Сл. 13. Иван Табаковић у марту 1975. на отварању изложбе „Српски уметници академици (темпера, пастел, акварел, графика, цртеж)" са директором Галерије САНУ Станиславом Живковићем и кустосом Горданом Харашић

[10] Табаковић на седницама Председништва октобра 1973. тражи да се реши проблем положаја руководиоца Галерије С. Живковића, питање радних просторија Галерије и износи проблеме припреме изложби (САНУ 1976: 133, 176).

Сл. 14. Иван Табаковић, *Гротеска – играчица*, 1927, Уметничка збирка САНУ

Сл. 15. Иван Табаковић, *Школка*, 1932, Уметничка збирка САНУ

и тада су, уз радове других академика, за Уметничку збирку САНУ откупљени његови рани радови – акварел и гваш *Гротеска – играчица* из 1927. (Сл. 14) и *Школка* из 1932. (Протић 1975; [45]) (Сл. 15). У Комисији за откупе били су, па на избор радова вероватно и утицали, чланови САНУ, сликарев пријатељ и колега Гвозденовић и историчар уметности Светозар Радојчић.[11]

И откуп друге целине од седам Табаковићевих радова за Академијину колекцију планиран је за уметникова живота, током припреме његове ретроспективе у Музеју савремене уметности 1977. Ову целину чине уља *Кафана „Слобода" у Новом Саду* из 1933. (Сл. 16), *Поглед са Сењака* из 1954. (Сл. 17), *Кристали – зрачења* из 1954. (Сл. 18), *Светло и тама* из 1955. (Сл. 19), *Светло* из 1956. (Сл. 20) и *Нове тајне* из 1962. (Сл. 21), као и колаж/комбинована техника *Прометеј* из 1975. (Сл. 22). Тако је постигнуто да су у Збирци заступљена дела мањих формата, различитих техника, из готово сваке деценије уметниковог стваралаштва.

Као поклон сликареве удовице Ратиславе Табаковић 1990. у Збирку улази уље већег формата *Пројекат свемирског брода* из 1960. (Сл. 23).

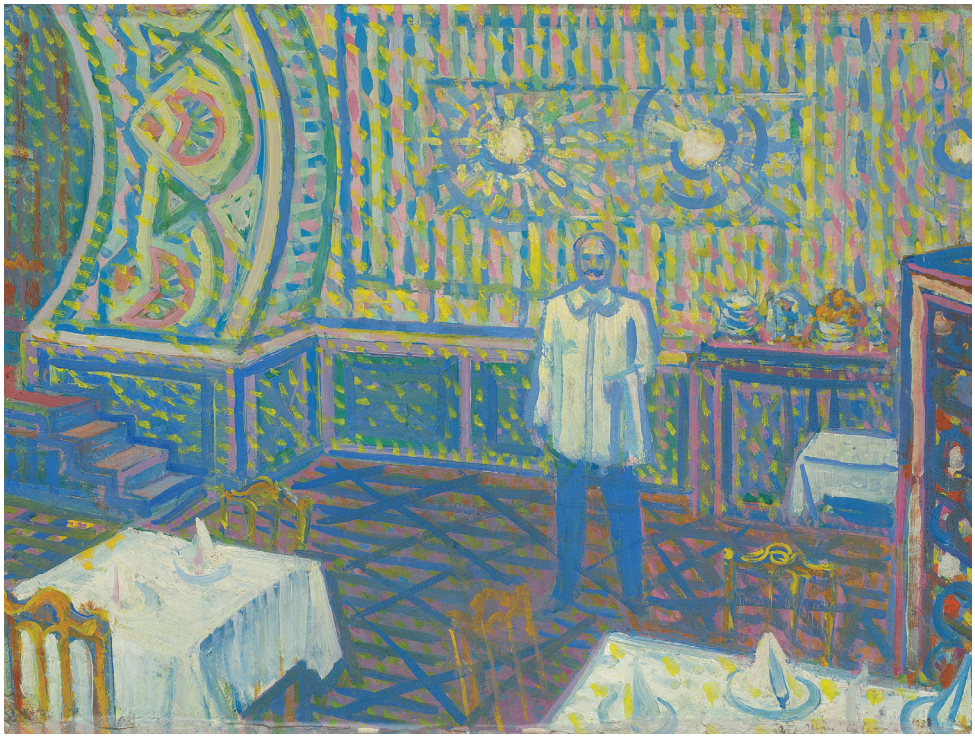

Сл. 16. Иван Табаковић, *Кафана „Слобода" у Новом Саду*, 1933, Уметничка збирка САНУ, намењена Фонду „Иван Табаковић"

[11] Члан је тада био и секретар Академије Немања Маџаревић (САНУ 1972а: 150).

Сл. 17. Иван Табаковић, *Поглед са Сењака*, 1954, Уметничка збирка САНУ, намењена Фонду „Иван Табаковић”

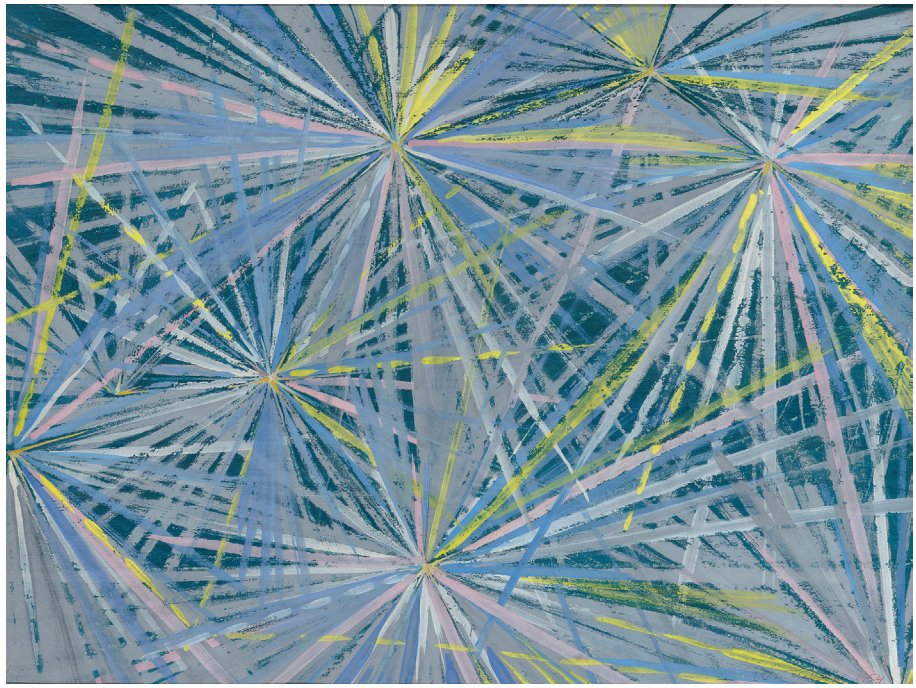

Сл. 18. Иван Табаковић, *Кристали – зрачења*, 1954, Уметничка збирка САНУ, намењена Фонду „Иван Табаковић”

Сл. 19. Иван Табаковић, *Светло и тама*, 1955, Уметничка збирка САНУ, намењена Фонду „Иван Табаковић”

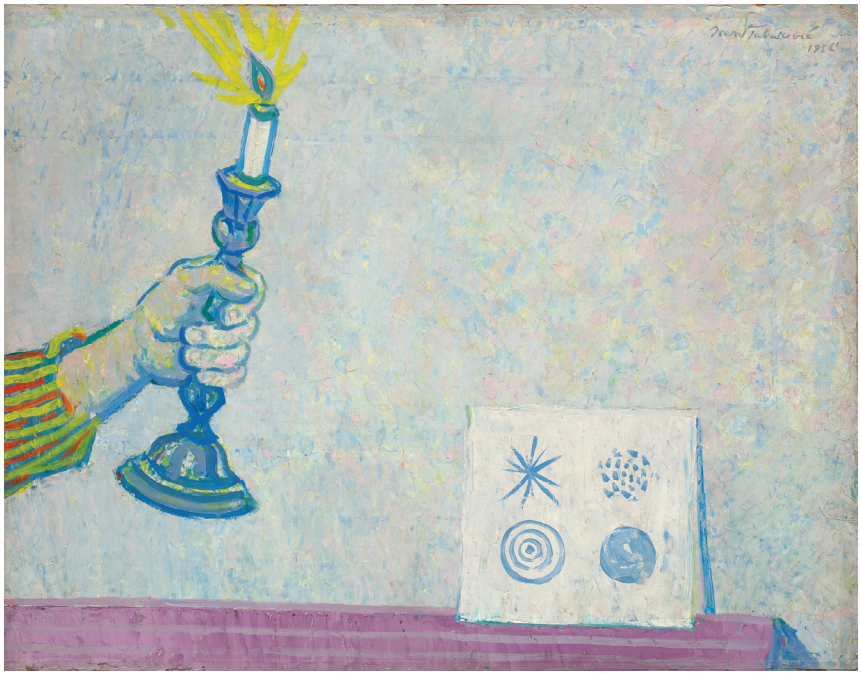

Сл. 20. Иван Табаковић, *Светло*, 1956, Уметничка збирка САНУ, намењена Фонду „Иван Табаковић”

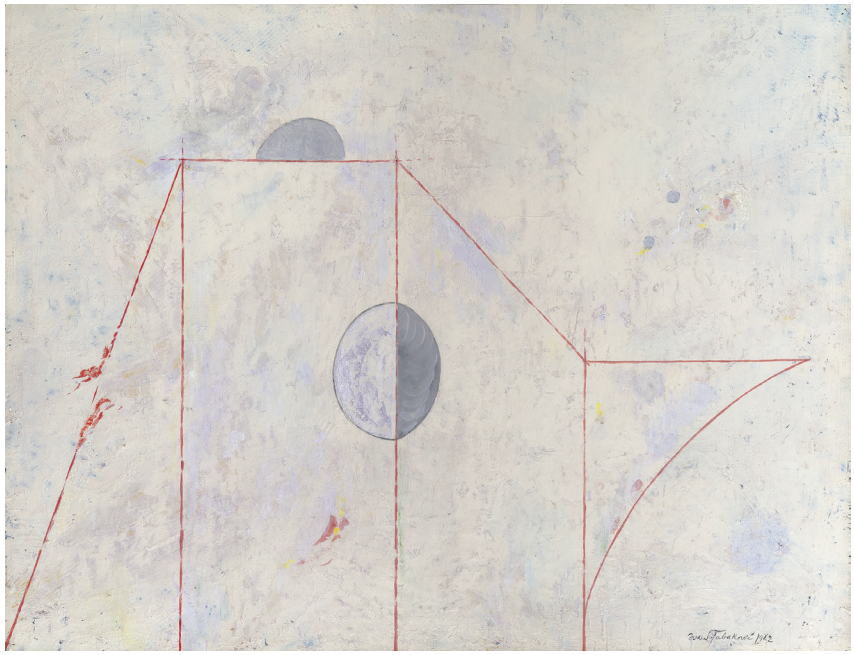

Сл. 21. Иван Табаковић, *Нове тајне*, 1962, Уметничка збирка САНУ, намењена Фонду „Иван Табаковић”

Сл. 22. Иван Табаковић, *Прометеј*, 1975, Уметничка збирка САНУ, намењена Фонду „Иван Табаковић”

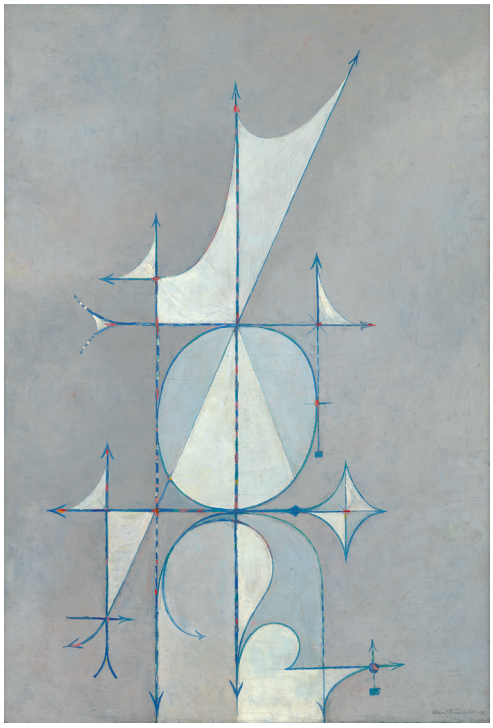

Сл. 23. Иван Табаковић, *Пројекат свемирскої брода*, 1960, Уметничка збирка САНУ, поклон Ратиславе Табаковић

Као засебна целина чува се серија Табаковићевих радова из области примењене уметности – поклон Табаковићевог ученика и рођака сликареве супруге Бранка Стајевића из 1998. Уз десетине нацрта за тањире (углавном комбинованом техником), од којих би један, због уписивања године директно у декорацију тањира, могао бити прецизније датован у 1948.[12] (Сл. 24. и 25), педесетак нацрта за корице књига (неке су штампане 1947–1949) (Сл. 26), по десетак нацрта за корице часописа (из 1948) (Сл. 27) и различите скице (углавном колаже

Сл. 24. и 25. Иван Табаковић, *Нацрти за тањире*, Уметничка збирка САНУ, поклон Бранка Стајевића

[12] Биљана Вукотић у свом тексту „Иван Табаковић. Вечито кретање – Магија модерне керамике" (Мереник 2004: 67) сматра да је велики број ових недатованих и непотписаних нацрта настао током педесетих година, када је Табаковић активно учествовао у делатности Међународне академије за керамику (A. I. C.) из Женеве.

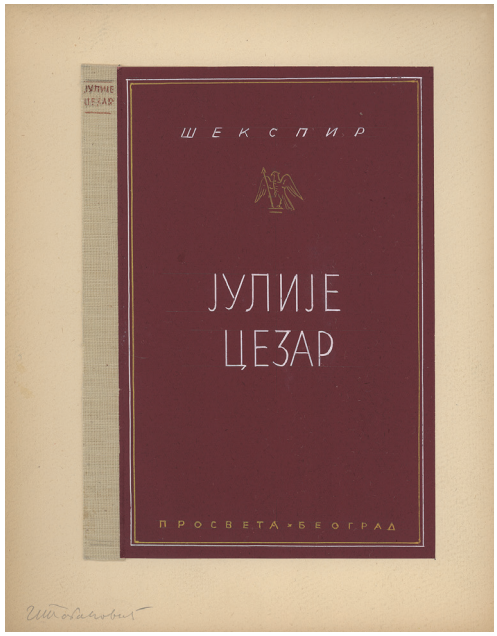

Сл. 26. Иван Табаковић, *Нацрт за корице књиге*, Уметничка збирка САНУ, поклон Бранка Стајевића

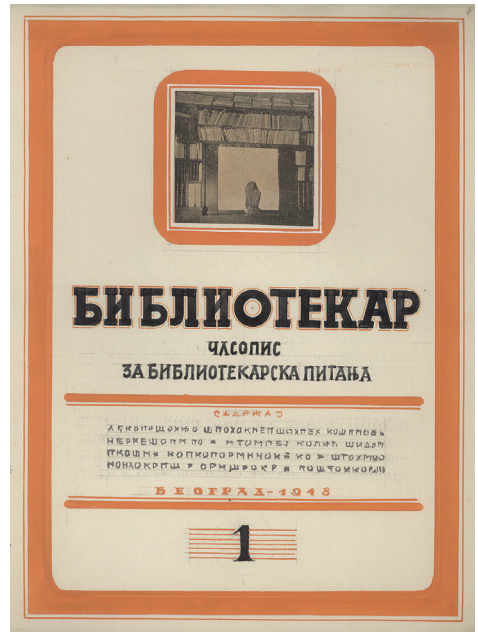

Сл. 27. Иван Табаковић, *Скица за насловну страну за часопис Библиотекар*, 1948, Уметничка збирка САНУ, поклон Бранка Стајевића

и комбиноване технике, међу њима и темпером рађено решење корица за партитуру Петра Коњовића, *Коштана*, које је сам уметник датовао у 1945. [Tabaković 1968]), поклоњено је и шест скица за извођење у металу (цртежи различитим техникама), два нацрта за пехаре (колажи и комбинована техника) и *Једанаест идејних скица за сувенире од коже* (хемијска оловка, оловке у боји) из 1964. (Isaković 1979; Мереник 2004: 63–68, 146, 207).

На основу ове целине може се закључити да је Табаковић у области примењене уметности, радећи скице за корице књига и часописа, већ увелико 1947/1948. користио неку врсту колажа, односно колажа и комбиноване технике као средство решавања дизајнерских пројеката, док се ова техника у његовом сликарском опусу појавила тек касније у фази после преокрета 1954.

У Уметничкој збирци САНУ, о којој бригу води Галерија САНУ, још од 1975. године, овако се формира колекција радова Ивана Табаковића; у време када је Академија од државе добијала средства за откупе уметничких дела – планским откупима, а током последњих четврт века – првенствено поклонима. Ову целину одликује прилично велики број радова, разноврсност материјала, али и извесна кохерентност сликарске целине на чији је избор директно утицао сам уметник

очигледно планирајући да дâ шири пресек кроз свој опус из различитих фаза рада, што овај Академијин фонд слика и издваја међу значајнијим колекцијама – на пример Спомен-збирком Павла Бељанског и Галеријом Матице српске, а опет га чини паралелом, иако квантитативно битно скромнијом, колекцији Музеја савремене уметности у Београду за који је део фонда изабрао управо сам уметник отприлике у исто време када и дела за Академијину Збирку, односно – његова удовица после Табаковићеве смрти (Spomen-zbirka Pavla Beljanskog; Вуксановић Солеша 1999; Vranić 1985; Кадијевић 1985).

Многа Табаковићева дела, која се данас чувају у САНУ, иако нису била само део најновије продукције, уметник је дуго чувао код себе и вероватно су за њега била од посебног значаја. Са многим од њих се и сликао у свом атељеу, њихове репродукције јављале су се у штампи, али и стручним публикацијама, излагана су на многим значајним изложбама од Салона модерне Галерије 1965, преко венецијанског Бијенала 1968, до ретроспективе у Музеју савремене уметности 1977.[13]

У неколико наврата после уметникове смрти, овај фонд, као целину и у различитом избору, и Галерија САНУ је представљала јавности у свом простору али и другде (Миљковић 1997; Межински Миловановић 2006).

* * *

Одељење ликовне и музичке уметности је још у априлу 1970. године заузело став о томе да је потребно установити Академијину награду за најзначајнија дела на пољу ликовне и музичке уметности (САНУ 1972а: 368). Иван Табаковић је узео учешћа у реализацији и овог важног пројекта. Када је Академија, уз финансијску помоћ Републичке заједнице културе, у складу са одлуком Савета Галерије, а према прелиминарном договору Табаковића с председником Комисије за откупе – Гвозденовићем, планирала откуп седам радова Ивана Табаковића, о чему је већ било речи, уметник је, непосредно пре смрти, овластио супругу „да се накнада која би била исплаћена за откуп слика задржи у Академији и од ње формира фонд Ивана Табаковића из кога би се награђивали млади који се истичу у области истраживања ликовних уметности" (САНУ 1978а; 1979а; 1981: 155; Табаковић 1977; 1982; Миљковић 1980).

[13] Уметник се сликао са неким од ових радова, неки од њих су доста излагани (Kolarić 1965; Брајовић 1975), али и репродуковани – на пример: *Гротеска – играчица* („Иван Табаковић." 1977: [47]), *Школка* („Иван Табаковић." 1977: [49]; Мереник 2004: 123), *Светло и тама* (*Polja* 1960: 17; Коларић 1964); *Светло* (Denegri 1993: прилог 8), *Пројекат свемирскої брода* (*Ivan Tabaković, Izvori likovnog izražavanja* 1961: [5]; Mesesnel 1961; „Иван Табаковић." 1977), *Нове тајне* (*Градина* 1969: прилог између стр. 20/21; Protić 1977: кат. бр. 209; Харашић 1981: 151), *Прометеј* (Protić 1977: кат. бр. 292), репродукције скица за тањире (Мереник 2004: 146) итд.

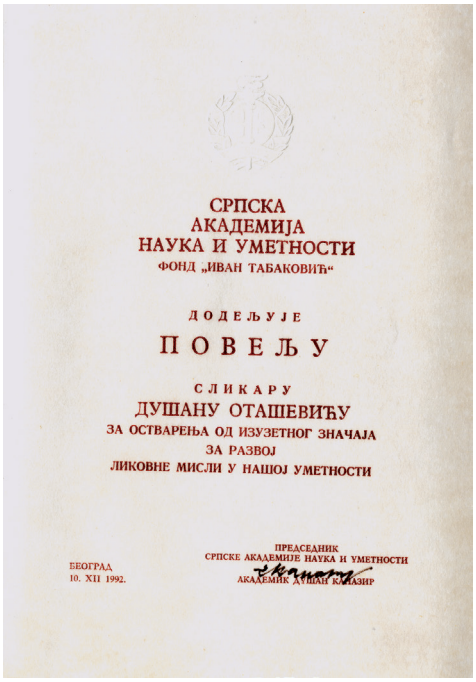
СРПСКА
АКАДЕМИЈА
НАУКА И УМЕТНОСТИ
ФОНД „ИВАН ТАБАКОВИЋ“

ДОДЕЉУЈЕ

ПОВЕЉУ

СЛИКАРУ
ДУШАНУ ОТАШЕВИЋУ
ЗА ОСТВАРЕЊА ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА
ЗА РАЗВОЈ
ЛИКОВНЕ МИСЛИ У НАШОЈ УМЕТНОСТИ

БЕОГРАД
10. XII 1992.

ПРЕДСЕДНИК
СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ
АКАДЕМИК АЛИЈА КАЗИР

Сл. 28. Повеља добитника награде Фонда „Иван Табаковић” Српске академије наука и уметности

Сл. 29. Плакета добитника награде Фонда „Иван Табаковић” Српске академије наука и уметности

Фонд „Иван Табаковић” је формиран у периоду 1978–1982. Председништво САНУ одредило је да се из Фонда „Иван Табаковић” обезбеђују средства за награде од камате на коначни износ од 300.000 динара који је Табаковићева удовица поклонила Академији од откупа Табаковићевих слика (Живковић 1981; 1982; САНУ 1982; 1984; Табаковић 1982а).

Од 1984. сваке друге године додељивала се награда Фонда према одлуци његовог Управног одбора, односно жирија, у који улазе чланови Одељења и стручњаци по позиву Одбора. До данас је четрнаест лауреата[14] добило повељу (Сл. 28) и плакету с ликом Ивана Табаковића, коју је поручила Слава Табаковић, а аутора је препоручила академик Олга Јеврић. Према отиску са оригинала, плакете је израђивао проф. Игор Милићевић. Првобитно је тај посао обављао проф. Бранко

[14] Предраг Нешковић награду Фонда „Иван Табаковић” добио је 1984, Милун Видић 1986, Марко Крсмановић 1988, Мрђан Бајић 1990, Душан Оташевић 1992, Милица Стевановић 1994, Милета Продановић 1996, Предраг Кораксић 1998, Јелена Трпковић 2000, Божидар Бабић 2002, Миодраг Табачки 2004, Марија Драгојловић 2006, Владан Радовановић 2008, Душан Петровић 2012. (Шуица и др. 2015: 22–23).

Стајевић, ангажован и приликом израде плакете као консултант. Забележено је да је аутор плакете Ј. Тодоровић (Сл. 29) (САНУ 1981, 155; 1983, 179; 1984а, 179; 1985, 197; 1989, 327, 328; 1983; Ј, С. 1984). У почетку, док није обезвређен инфлацијом, додељиван је и новчани износ, а свим добитницима је организована изложба у Галерији САНУ (САНУ 1984; 1984б; 2002; Деспић 2007; Шуица и др. 2015: 70–80).

* * *

„У личности Ивана Табаковића Српска академија наука и уметности имала је најбољег представника за успостављање веза између науке и уметности. Неопходност те спреге осећа наше доба више него прошло", препознао је академик Пеђа Милосављевић (1978: 508). А Табаковић је, сматрајући да су „за успех у науци и уметности неопходни ... осећај, непосредан приступ, ризик, мисао, храброст, упорност и стално незадовољство" („Неопходно. Иван Табаковић" 1977), радећи на популаризацији ова два сегмента делатности Академије, последњу деценију свог живота умногоме посветио Галерији САНУ – месту контакта јавности са резултатима деловања институције у сферама науке и уметности. Као један од најистакнутијих припадника генерације оснивача Галерије, био је и несебичан прегалац њеног напретка.

Галерија је постала поље деловања САНУ у коме је Табаковић најбоље могао да се искаже и као уметник, али и као педагог, мислилац, теоретичар, идеолог, као и да у њеним оквирима програмски реализује неке своје замисли из младости. Његов утицај се одразио како на дефинисању садржаја и делатност Галерије, тако и на самом објекту и простору у коме је Галерија деловала.

Година 1977. била је преломна у раду Академијине Галерије, како због Табаковићеве смрти, тако и због повлачења Гвозденовића са места уредника Галеријиних публикација и смене генерација академика на њеном челу. Симптоматично је да је Одељење ликовне и музичке уметности 1978, када су отпочели реконструкција и проширење Галерије, Табаковића назвало дотадашњим „руководиоцем Галерије", очигледно му одајући признање за несебичан труд (САНУ 1979: 154). Кроз своје радове у Академијиној уметничкој колекцији, о којој Галерија и данас води бригу, као и кроз Фонд који носи његово име, присуство Табаковићеве високо моралне и дубоко хумане личности у Академијиној Галерији и данас се непосредно осећа.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

Белић, Јован, Љубиша Глишић, Војислав Николић, Никола Диклић, Бранислав Јовановић, Милорад М. Јовановић, Сергије Д. Матвејев, Живко Р. Адамовић, Драган Јанковић, Јован Туцаков, Стојан Павловић, Вукић Ђ. Мићовић, Ј. Панчић, Ј. Јуришић. *Јосиф Панчић*. Београд: Српска академија наука и уметности (Belić, Jovan, Ljubiša Glišić, Vojislav Nikolić, Nikola Diklić, Branislav Jovanović, Milorad M. Jovanović, Sergije D. Matvejev, Živko R. Adamović, Dragan Janković, Jovan Tucakov, Stojan Pavlović, Vukić Đ. Mićović, J. Pančić, J. Jurišić. *Josif Pančić*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1976.

Брајовић, Гордана. „Јесам, ако сам нешто урадио." *Недељне новости*[15] (Brajović, Gordana. „Jesam, ako sam nešto uradio." *Nedeljne novosti*) 21. 12. 1975.

Васић, Павле. „Истраживања Ивана Табаковића." *Политика* (Vasić, Pavle. „Istraživanja Ivana Tabakovića." *Politika*) 14. 05. 1977.

Видици. Студентски лист за књижевност и уметност бр. 28–29 (мај–јун 1957) (*Vidici. Studentski list za književnost i umetnost* br. 28–29 (maj–jun 1957): 1.

Вуксановић Солеша, Сузана. *Иван Табаковић (1898–1977). Дела из Галерије Матице српске*. Нови Сад: Галерија Матице српске (Vuksanović Soleša, Suzana. *Ivan Tabaković (1898–1977). Dela iz Galerije Matice srpske*. Novi Sad: Galerija Matice srpske), 1999.

Вучковић, Славица. „Најважнија је љубав. Последњи разговор са Иваном Табаковићем." *Вечерње новости* (Vučković, Slavica. „Najvažnija je ljubav. Poslednji razgovor sa Ivanom Tabakovićem." *Večernje novosti*) 30. 06. 1977.

Градина. Часопис за књижевност, уметност и друштвена питања бр. 10 (октобар 1969) (*Gradina. Časopis za književnost, umetnost i društvena pitanja* br. 10 (oktobar 1969)).

Деспић, Дејан. *Допис Управном одбору Фонда за научна истраживања САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 159/1, 12. фебруар 2007. (Despić, Dejan. *Dopis Upravnom odboru Fonda za naučna istraživanja SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 159/1, 12. februar 2007.)

Живковић, Станислав. *Писмо Извршном одбору САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 1166/10, 9. новембар 1981. (Živković, Stanislav. *Pismo Izvršnom odboru SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 1166/10, 9. novembar 1981.)

Живковић, Станислав. *Писмо Председништву САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 199/2, 5. фебруар 1982. (Živković, Stanislav. *Pismo Predsedništvu SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 199/2, 5. februar 1982.)

„Иван Табаковић." *Градина* 11–12 (1977): посебан отисак, 37–46. („Ivan Tabaković." *Gradina* 11–12 (1977): poseban otisak, 37–46.)

Иван Табаковић, серија Сликари и вајари. Уредник Ибрахим Хаџић. Режија Гојко Шкарић. ТВ Београд (из Програмског архива РТБ) (*Ivan Tabaković, serija Slikari i vajari*. Urednik Ibrahim Hadžić. Režija Gojko Škarić. TV Beograd (iz Programskog arhiva RTB), 1986. <https://www.youtube.com/watch?v=eEoZREmEQLg> 21. 09. 2017.

[15] Број страна за поједине периодичне публикације није наведен када је коришћен извор из хемеротеке Галерије САНУ.

„Из грађевинског одељка Техничке дирекције Градског поглаварства Града Београда, ГОБр, службено од 8. августа 1939.” *Општинске новине* („Iz građevinskog odeljka Tehničke direkcije Gradskog poglavarstva Grada Beograda, GOBr, službeno od 8. avgusta 1939.” *Opštinske novine*) 08. 09. 1939: 393.

<http://istorijskenovine.unilib.rs/view/index.html#panel:pp|issue:UB_00005_19390908|page:5|query:%D1%92%D0%BE%D1%80%D1%92%D0%B5%20%D1%82%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%9B%20%D0%B5%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0> 15. 10. 2017.

Изложба *Фреске средњовековне Србије*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, фотографије инв. бр. I/2902-11, I/2902-5, I/2902-2. (Izložba *Freske srednjovekovne Srbije*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, fotografije inv. br. I/2902-11, I/2902-5, I/2902-2.)

J, C. „Уручена награда ‘Иван Табаковић’.” *Борба* (J, S. „Uručena nagrada ‘Ivan Tabaković’.” *Borba*) 11. 12. 1984.

Кадијевић, Ђорђе. „Сигуран поглед.” *НИН* (Kadijević, Đorđe. „Siguran pogled.” *NIN*) 25. 08. 1985: 37–38.

Коларић, Миодраг. *Иван Табаковић*. Београд: Просвета (Kolarić, Miodrag. *Ivan Tabaković*. Beograd: Prosveta), 1964.

Межински Миловановић, Јелена. *Недељко Гвозденовић (1902–1988), Иван Табаковић (1989–1977), У спомен на осниваче Галерије САНУ, Уметничка збирка САНУ*. Београд: Српска академија наука и уметности (Mežinski Milovanović, Jelena. *Nedeljko Gvozdenović (1902–1988), Ivan Tabaković (1989–1977), U spomen na osnivače Galerije SANU, Umetnička zbirka SANU*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 2006.

Мереник, Лидија. *Иван Табаковић, 1898–1977*. Нови Сад: Галерија Матице српске (Merenik, Lidija. *Ivan Tabaković, 1898–1977*. Novi Sad: Galerija Matice srpske), 2004.

Милосављевић, Пеђа. „Иван Табаковић.” *Српска академија наука и уметности – Годишњак LXXXIV за 1977* (Milosavljević, Peđa. „Ivan Tabaković.” *Srpska akademija nauka i umetnosti – Godišnjak LXXXIV za 1977*) (1978): 508–510.

Миљковић, Оливера. *Писмо Одељењу ликовне и музичке уметности*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 04 727/2-79, 25. март 1980. (Miljković, Olivera. *Pismo Odeljenju likovne i muzičke umetnosti*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 04 727/2-79, 25. mart 1980.)

Миљковић, Оливера. *Иван Табаковић*. Ћуприја: Галерија Дома војске Југославије (Miljković, Olivera. *Ivan Tabaković*. Ćuprija: Galerija Doma vojske Jugoslavije), 1997.

„Неопходно. Иван Табаковић.” *Политика експрес* („Neophodno. Ivan Tabaković” *Politika ekspres*) 09. 05. 1977.

Новосел, Иван. „Станисављевићи у Јабучју и у Њујорку.” *Задруга* (Novosel, Ivan. „Stanisavljevići u Jabučju i u Njujorku.” *Zadruga*) 02. 02. 1978.

Петровић, Ђорђе, Мирослав Драшкић, Радмила Лазаревић, Персида Томић, Динко Давидов. *Народно ликовно изражавање у Србији*. Београд: Српска академија наука и уметности (Petrović, Đorđe, Miroslav Draškić, Radmila Lazarević, Persida Tomić, Dinko Davidov. *Narodno likovno izražavanje u Srbiji*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1970.

Поповић, Гордана. „Пеђа Ристић, Мој ујак, бележник људских глупости.” *Политика* (Popović, Gordana. „Peđa Ristić, Moj ujak, beležnik ljudskih gluposti.” *Politika*) 12. 01. 2013: 01, 06.

Протић, Миодраг Б. *Српски уметници академици, темпера – пастел – акварел – графика – цртеж*. Београд: Српска академија наука и уметности (Protić, Miodrag B. *Srpski umetnici akademici, tempera – pastel – akvarel – grafika – crtež*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1975.

Секулић, Јован, Жељко Шкаламера, Марко Поповић, Светислав Вученовић. *Кнез Михаилова улица – Заштита наслеђа. Уређење простора*. Београд: Српска академија наука и умености (Sekulić, Jovan, Željko Škalamera, Marko Popović, Svetislav Vučenović. *Knez Mihailova ulica – Zaštita nasleđa. Uređenje prostora*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1975.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXIII за 1966*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXIII za 1966*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1970.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXIV за 1967*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXIV za 1967*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1971.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXV за 1968*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXV za 1968*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1971a.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXVI за 1969*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXVI za 1969*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1972.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXVII за 1970*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXVII za 1970*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1972a.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXVIII за 1971*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXVIII za 1971*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1973.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXIX за 1972*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXIX za 1972*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1975.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXX за 1973*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXX za 1973*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1976.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXXI за 1974*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXXI za 1974*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1976a.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXXII за 1975*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXXII za 1975*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1976б.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXXIII за 1976*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXXIII za 1976*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1977.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXXIV за 1977*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXXIV za 1977*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1978.

Српска академија наука и уметности. *Писмо Републичкој заједници културе*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 727/1, 10. април 1978а. (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Pismo Republičkoj zajednici kulture*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 727/1, 10. april 1978a.)

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXXV за 1978*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXXV za 1978*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1979.

Српска академија наука и уметности. *Записник са састанка Комисије за откуп ликовних дела*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 2708, 8. новембар 1979а. (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Zapisnik sa sastanka Komisije za otkup likovnih dela*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 2708, 8. novembar 1979a.)

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXXVII за 1980*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXXVII za 1980*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1981.

Српска академија наука и уметности. *Записник са седнице Комисије за откупе*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 199/3, 10. март 1982. (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Zapisnik sa sednice Komisije za otkupe*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 199/3, 10. mart 1982.)

Српска академија наука и уметности. *Годишњак LXXXIX за 1982*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak LXXXIX za 1982*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1983.

Српска академија наука и уметности. *Правила Фонда „Иван Табаковић"*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 1862/5-80, 10. јануар 1983а. (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Pravila Fonda „Ivan Tabaković"*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 1862/5-80, 10. januar 1983a.)

Српска академија наука и уметности. *Правила Фонда „Иван Табаковић"*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 1862, 27. април 1984. (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Pravila Fonda „Ivan Tabaković"*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 1862, 27. april 1984.)

Српска академија наука и уметности. *Годишњак XC за 1983*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak XC za 1983*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1984а.

Српска академија наука и уметности. *Записник са IV седнице Савета Галерије*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, 7. новембар 1984б. (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Zapisnik sa IV sednice Saveta Galerije*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, 7. novembar 1984b.)

Српска академија наука и уметности. *Годишњак XCI за 1984*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak XCI za 1984*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1985.

Српска академија наука и уметности. *Годишњак XCV за 1988*. Београд: Српска академија наука и уметности (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Godišnjak XCV za 1988*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 1989.

Српска академија наука и уметности. *Допис Одељења ликовне и музичке уметности Извршном одбору*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 84/8, 26. децембар 2002. (Srpska akademija nauka i umetnosti. *Dopis Odeljenja likovne i muzičke*

umetnosti Izvršnom odboru. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 84/8, 26. decembar 2002.)

Табаковић, Иван. *Адресар и бележница*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 5020, 1964. (Tabaković, Ivan. *Adresar i beležnica*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 5020, 1964.)

Tabaković, Иван. *Адресар и бележница*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 5021, 1969–1975. (Tabaković, Ivan. *Adresar i beležnica*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 5021, 1969–1975.)

Табаковић, Иван. *Говор на отварању изложбе „Народно ликовно изражавање у Србији" у Галерији САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 8630/1-2, 1970. (Tabaković, Ivan. *Govor na otvaranju izložbe „Narodno likovno izražavanje u Srbiji" u Galeriji SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 8630/1-2, 1970.)

Tabaković, Иван. *Нотес из 1973. године*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 1915, 1973. (Tabaković, Ivan. *Notes iz 1973. godine*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 1915, 1973.)

Табаковић, Иван. *Скице изгледа изложбе „Кнез Михаилова улица – заштита наслеђа, уређење простора" у Галерији САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 4769, 1975. (Tabaković, Ivan. *Skice izgleda izložbe „Knez Mihailova ulica – zaštita nasleđa, uređenje prostora" u Galeriji SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 4769, 1975.)

Табаковић, Иван. *Нотес из 1976. године*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 1913, 1976. (Tabaković, Ivan. *Notes iz 1976. godine*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 1913, 1976.)

Табаковић, Иван. *Говор с отварања изложбе „Џон Хартфилд (John Heartfield)" у Галерији САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. I/2910/1-2, 1976a. (Tabaković, Ivan. *Govora s otvaranjs izložbe „Džon Hartfild (John Heartfield)" u Galeriji SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. I/2910/1-2, 1976a.)

Табаковић, Иван. *Адресар и бележница*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 5022, 1976–1977. (Tabaković, Ivan. *Adresar i beležnica*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 5022, 1976–1977.)

Табаковић, Иван. *Пројекат за изложбу „Осећања, мисли, пројекти"*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, инв. бр. 5031. (Tabaković, Ivan. *Projekat za izložbu „Osećanja, misli, projekti"*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, inv. br. 5031.)

Табаковић, Ратислава. *Писмо САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 782/3, 18. јун 1977. (Tabaković, Ratislava. *Pismo SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 782/3, 18. jun 1977.)

Табаковић, Ратислава. *Писмо САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, 19. јануар 1982. (Tabaković, Ratislava. *Pismo SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, 19. januar 1982.)

Табаковић, Ратислава. *Писмо САНУ*. Београд: Документација Галерије САНУ у Београду, бр. 199/1, 22. јануар 1982a. (Tabaković, Ratislava. *Pismo SANU*. Beograd: Dokumentacija Galerije SANU u Beogradu, br. 199/1, 22. januar 1982a.)

Трнавски, Вук. „Фејешеве слике путују светом." *Политика* (Trnavski, Vuk. „Feješeve slike putuju svetom." *Politika*) 23. 01. 1965: 9.

Харашић, Гордана. *Иван Табаковић*. Посебни отисак, Галерија, 38, Београд: Српска академија наука и умености (Harašić, Gordana. *Ivan Tabaković*. Posebni otisak, Galerija, 38, Beograd: Srpska akademija nauka i umenosti), 1981: 141–146.

Шуица, Никола, Гордана Харашић, Јелена Межински Миловановић. *Добитници награде САНУ из Фонда „Иван Табаковић"*. Београд: Српска академија наука и уметности (Šuica, Nikola, Gordana Harašić, Jelena Mežinski Milovanović. *Dobitnici nagrade SANU iz Fonda „Ivan Tabaković"*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti), 2015.

Denegri, Ješa. *Pedesete: teme srpske umetnosti (1950–1960)*. Novi Sad: Svetovi, 1993.

Isaković, Svetlana. *Savremena keramika u Srbiji*. Beograd: Muzej primenjene umetnosti, 1979.

Ivan Tabaković, Izvori likovnog izražavanja. Ljubljana: Jakopičev paviljon, 1961.

„Ivan Tabaković." *Dnevnik* 01. 07. 1977.

Jugoslovensko aerokosmonautičko društvo. Mostar: Umjetnička galerija 1977.

Kalezić, Miško. „Avantura koju je priroda započela." *Mladost* 01. 04. 1977: 13.

Kolarić, Miodrag. *Ivan Tabaković*. Beograd: Salon Moderne galerije, 1965.

Lakićević, Ognjen. „Mislim, dakle maštam." *Telegram* 08. 04. 1966: 8.

Mesesnel, J. „Osebne inačice znanega." *Delo* 08. 06. 1961.

Polja, list za kulturu i umetnost 30. 04. 1960: 17 (репродукције радова Ивана Табаковића).

Protić, Miodrag B. *Ivan Tabaković. Retrospektivna izložba 1914–1976*. Beograd: Muzej savremene umetnosti, 1977.

Spomen-zbirka Pavla Beljanskog. *Ivan Tabaković (Arad, 10. decembar 1898 – Beograd, 27. jun 1977)*. <http://www.pavle-beljanski.museum/prikaz-autora-pojedinacan.php?autor=35> 22. 10. 2017.

Tabaković, Ivan. *Aggregazione force creative. Les agregations de la force creatrice. Agregations of creative force*. Beograd: izdanje Ivana Tabakovića, 1968.

Vranić, Dragana. *Ivan Tabaković. Legat Ratislave Tabaković. Izložba slika, tempera, akvarela, crteža, kolaža 1908–1977*. Beograd: Muzej savremene umetnosti, 1985.

Jelena Mežinski Milovanović

IVAN TABAKOVIĆ AND THE GALLERY OF THE SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

Summary

Ivan Tabaković became a memeber of the Serbian Academy of Sciences and Arts (SASA) when its Gallery was established in the second half of the 1960s. As a memeber of the Department of Fine Arts and Music he was actively enaged in its establishing, still participating in other SASA activities. Tabaković worked on the adaptation of the exhibition space for the Gallery within the SASA building, and became a member of the Council of the newly founded SASA Gallery, taking part in the formation of its exhibition policy, selection, preparation and realization of exhibitions, etc.

In addition to the Gallery's exhibition activity, Tabaković also influenced other aspects of its work. He donated a considerable number of newspaper and periodical articles and articles

on fine art from old periodicals, enriched the Library of the SASA Gallery, as well as its documentation part with his biographical materials and documents about his work – personal documents and photographs, personal notes, texts, correspondence, painting materials and tools, etc.

He also influenced the formation of the Art Collection, directly choosing seven of his works for the Academy collection. Through his wife Ratislava Tabaković, he participated in founding a fund that would bear his name and become the basis for establishing the SASA award for fine artists and applied arts artists.

The SASA Gallery was a place where Tabaković, in his late creative phase, could present himself as an artist, but also as a pedagogue, thinker, theoretician, ideologist, and to realize, wit f in the framework of the Academy, some of the ideas from his youth.

Keywords: Ivan Tabaković, Serbian Academy of Sciences and Arts, SASA Gallery, painting, applied arts, Đorđe Tabaković.

Зборник радова са научног скупа

ИВАН И ЂОРЂЕ ТАБАКОВИЋ
– ГРАДИТЕЉИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ XX ВЕКА –

Издавач
МАТИЦА СРПСКА
Матице српске 1
Нови Сад

За издавача
Проф. др Ђорђе Ђурић,
генерални секретар Матице српске

Стручни сарадник
Марта Тишма

Рецензенти
Проф. др Дубравка Ђукановић
Проф. др Лидија Мереник
Проф. др Мирјана Ротер Благојевић
Проф. др Симона Чупић

Лектор и коректор
Татјана Пивнички Дринић

Лектор за енглески језик
Оливера Кривошић

Технички уредник
Вукица Туцаков

Прелом
Владимир Ватић, ГРАФИТ, Петроварадин

Штампа
САЈНОС, Нови Сад

ISBN 978-86-7946-243-5